

COREGRAFIA MIRACOLULUI

Expresivitatea e o calitate cu mult prea puțin discutată, apreciată și cultivată. De la postura pe scenă, la eleganța unui gest, de la energia transmisă prin simpla prezență și până la frisonul unei atingeri, coordonatele tactile definesc o întregă constelație de emoții și gânduri amestecate în forma antrenată a corpurilor ce interacționează cu sens. Dansul e arta sublimării cuvintelor mute, e forma spectaculară criptată prin care libertatea deplină își revendică dreptul legitim la o voce altfel decât sonoră; prin dans, prin coreografiile expresivităților augmentate nu doar de talent, ci și de o continuă muncă bine drămuțată cu instrumentul numit corp, artiștii își pot descoperi universul interior, credo-urile artistice și interesul netrucat asupra lumii.

Cea de-a 30-a ediție a FITS ne-a invitat să fim parte din Miracol. Secțiunea dedicată dansului a reunit, ca de fiecare dată, celebrarea unui întreg evantai de genuri și formule de artă interpretativă, prin care publicul s-a putut întâlni cu unii dintre cei mai apreciați coregrafi internaționali. Duete acrobatică în piețele civice sau circ contemporan la înălțime, deasupra capetelor pietonilor curioși, pași de flamenco sau dans contemporan – un peisaj eclectic al mișcării ridicate la rang de artă ce a constituit unul dintre punctele focale ale ediției aniversare a Festivalului.

Spectacolul *Paznicul sufletului* (BLKDOG), realizat la Far From The Norm, Marea Britanie, de tânărul coregraf laureat al Premiului Olivier, Botis Seva, este unul dintre acele prilejuri de preț când mintea și sufletul se așază la masa conversației despre un „a fi” continuu. Tema e cea a maturizării într-o lume ieșită din matcă; brutalitatea nespusă a procesului devenirii prin care copilul, niciodată suficient de pregătit pentru traumele prezentului mereu cinic, acea metamorfoză complexă a ființării omului către sine însuși. Opt dansatori purtând ca unică armură cagule moi precum căciulițele care feresc de frig bebelușii descriu mișcări fragmentate, pași mărunți și iuți, se chircesc, se frâng și compun un tablou cinetic al inconștientului beligerant cu realitatea mereu injustă. În insule de lumină ce se aprind în perfectă coordonare cu accentele muzicii în ritm de hip-hop, compusă de Torben Lars Sylvest, prin clar-obscurul ce ascunde doar pentru a dezvălui brusc, în spoturi dure, individul pare lipsit de apărare, iar aderarea la grup e singura posibilitate defensivă eficientă. Lighting-designul semnat de Tom Visser

e un al nouălea interpret în scenă; timpii preciși, coordonarea exactă și sincronizarea milimetrică între lumină, întuneric, sunet și corpurile ce par a nu obosi în căutarea sinelui prin mișcare creează un dialog emoționant, relevant și expresiv ce conține acel filon de umanitate autentică. Trauma și memoria depozitară a amintirilor ce dor își găsesc forma perfectă într-un corp pluripersonal ce suferă laolaltă cu regresia spectatorilor în propriul trecut al devenirii sinelui.

Aceeași vitalitate a sincerității artistice asumate la persoana întâi se regăsește și în *Şeherezada în ritm de flamenco*, spectacolul Companiei María Pagés, semnat de María Pagés și El Arbi El Harti. Femeinitatea ca forță perpetuu regeneratoare a sufletului e laitmotivul unui spectacol în care senzualitatea și impetuozitatea dansului ardent spaniol devin un vehicul elegant ce transportă spectatorul în mijlocul unei povești cu iz de legendă. Statura, eleganța, carisma și energia magnetică a Mariei Pagés, o veritabilă efigie a feminității ce seduce prin fragilitatea topită în aliajul solid al independenței nu doar clamate, ci însușite plenar, se multiplică în ipostazele a douăsprezece dansatoare ce compun în linii de forță cele douăsprezece scene. Un grup cu individualități remarcabile, din care se desprind pe rând, solistic, motive ale Femeii eterne, expuse într-un colaj ritmat și plin de acel suflet dispus să se lase mistuit în numele libertății de a fi. Vocile timbrate a două interprete de flamenco de origine arabă acompaniază într-un *lamentatio* susținut vria pașilor care bat mărunț și ferm în lemnul scenei. O tânguire, un plâns vibrant din corzile întinse întru bocet, strigăt și chiot par a pune în mișcare brațele lungi și expresive ale acestei Mame cu păr lung și grizonant, tocurile ce mărunțesc sub pași iuți destine trăite până la capătul unui basm ce nu se termină cu „adânci bătrâneți”, ci cu tinerete veșnică.

Compania israeliană de dans Vertigo, explorează un mythos al spațiului în spectacolul *MAKOM 30. Sărbătoarea dansului*, a cărui coregrafie poartă semnătura lui Noah Wertheim. În limba ebraică, cuvântul „makom” înseamnă loc; pornind de la coordonate ale spațialității, aducând în scenă esența concretă a lemnului fragmentat în obiecte ce compun până la final un totem ca semn al unui „împreună” ciclic, coregrafia îmbină mișcărilor inspirate din natură cu repetitivitatea ce fixează relațiile interumane în perimetrul desemnat

simbolic. Individul și grupul coexistă, se definesc reciproc și formează o comunitate sufletească în care fluența ritmului devine conștiința ce ordonă. Interdependențele mecanice dintre bucățile de lemn sunt dublate metaforic de trupa de dansatori ce explorează constant nevoia unuia pentru celălalt. Un Celălalt generic devine treptat alter egoul ce completează nevoia de Tot. Construcția în echilibru stabil e împrajmuită de cercul încrederii format din brațe care închid o horă existențială a destinului în lăntuite în celebrarea vieții.

Ultimele două zile de festival au stat sub fascinația unui singur nume: Peeping Tom – compania belgiană care a adus la Sibiu *Diptic: Vise din camera pierdută*. Stranietatea și originalitatea formei de coregrafie dramatică pe care Gabriela Carrizo & Franck Chartier o abordează în conceptul lor spectacular descriu pe scenă o lume onirică din care cu greu vrei să te desprinzi. Cu o imaginație debordantă, inventivitate creativă și umor care aduce surpriza prin contrapunct, tabloul vibrant al viselor halucinatorii trăite în spectacol va rămâne o imagine teatrală de neșters pentru oricine are șansa de a fi spectatorul acestui festin vizual. Situații ușor intuibile capătă întorsături macabre, estompate în cheie comică, iar fluența hipnotică a trupurilor care curg și se scurg, parcă, prin scenă, te poartă într-o transă artistică pe care o privești pe jumătate visând. Coregrafia schimbării de decor de la mijlocul spectacolului, transformarea la vedere a spațiului de joc, menține aceeași concentrare a vizionării, în timp ce placajele sunt deșurubate, covorul de scenă întors pe dos și ușile mutate. E incredibil cum o acțiune atât de puțin artistică poate, în acest concept, să devină purtătoare de expresie artistică. Privești uimit și bucuros fiecare nouă intrare în scenă, solo-urile personajelor care se înfruntă cu obiectele, crimele al căror sânge nu inspiră teamă, ci un zâmbet poznaș, lupta în crescendo cu obiecte de mobilier ce devin din ce în ce mai ostile. E paradoxal cum situațiile dramatice capătă aceste accente de parodie insolite și reconfortante care mențin curiozitatea vie și alimentează sentimentul unei satisfacții a receptării greu de egalat. Inspirația din filmele mute, performanța tehnică a execuției aparent fără efort a unor mișcări complexe, „accidentele” inserate, absurdul și suprarrealismul traduse în limbaj coregrafic, fac din acest subgen al teatrului gestual, inventat și perfecționat de Compania Peeping Tom, o experiență pe care ai toate motivele să dorești să o re trăiești în sala de spectacol.

La Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu dansul a fost întotdeauna o componentă definitorie. An de an, spectacolele invitate rafinează gustul publicului pentru expresivitatea corpurilor în mișcare și adaugă noi nuanțe de sensibilitate artistică în spectatori din ce în ce mai dispuși nu doar să admire performanța, ci să îi decodifice sensurile conotative, profunde și din ce în ce mai impactante și extraestetice.

Șeherezada în ritm de flamenco

foto Sebastian Marcovici

